

Zoon schrijft over vader en oom in verzet

DOOR MARCO DIEPENVEEN

RHENEN – De avontuurlijke en gevaarlijke oorlogsbelevissen van verzetsmannen Henk en Luuk van Loenen roepen de vergelijking met James Bond op. Sterker nog, de historische oorsprong van geheim agent 007 grijpt terug op de Tweede Wereldoorlog. Gerard van Loenen schreef een boek over de verzetsdaden van vader en oud-Elstenaar Henk en oom Luuk.

Het leest als een spannend jongensboek. Het is echter geen fictie, maar bittere werkelijkheid. "Twee broers, één missie Cawton" verhaalt over hoe de geboren Zeistenaren Henk en Luuk al in 1940 begonnen met het verzamelen van wapens. Een jaar later kwamen ze in Rhenen terecht, waar Henk ging werken bij de Wederopbouwdienst. Daar liet hij de Joodse Edo de Klerk onderduiken (later op straat verraden en vermoord in Sobibor). Luuk verhuisde naar Apeldoorn en kreeg te maken met het verzet: hulp bieden aan neergeschoten piloten en het verspreiden van illegale kranten.

Crossings

De Britse buitenlandse inlichtingendienst MI9 en de Special Forces besloten in 1944 om het Nederlandse verzet te betrekken bij hulp aan de geallieerden. Deze missie kreeg de naam Cawton. Via zogenaamde S-phones kon veilig met Londen worden gecommuniceerd. Henk en Luuk kregen hiervoor een opleiding.

Daarnaast werd Henk naar Engeland gestuurd voor een opleiding tot geheim agent. Eind december 1944 werd hij per parachute gedropt bij Lunteren om Cawton te leiden. In bezet gebied begon hij met Luuk een verzetsorganisatie te formeren die uitgroeide tot circa vierhonderd man.

Hij leidde teams op in het gebruik van de S-phone, hielp bij het vergaren en doorgeven van militaire inlichtingen en was betrokken bij crossings over de grote rivieren naar bevrijd gebied. Neergeschoten vliegers en rondzwervende Britse luchtladingsmilitairen van de Slag om Arnhem werden per kano of roeiboort door het verzet overgezet.

Kennissenkring

Ontsnappings via de Nederrijn en de Waal waren aan het eind van de oorlog te riskant. Een nieuwe en betrouwbare route liep vanaf de Veluwe en via de Utrechtse Heuvelrug naar Groot-Amers aan de Lek en vervolgens via Sliedrecht door de moeilijk doordringbare Biesbosch naar de vrijheid. Zo zijn 48 geallieerden ontsnapt. Cawton nam op de Utrechtse Heuvelrug de organisatie, het vervoer, de begeleiding, de huisvesting en de proviand voor zijn rekening. 'Vader sprak nooit over de oorlog', aldus zoon Gerard. 'Ik ging zijn paperassen ordenen; dook in zijn oorlogsgeschiedenis. Belangrijk was de hulp van oud-verzetsvrouw Loek Caspers en die van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie. Ik spitte archieven uit en stuitte op een gouden vondst in de VS: vergeten verslagen die verzetsmensen invulden voor de geallieerden kort na de bevrijding. Toen ontdekte ik dat vaders grote kennissenkring grotendeels uit oud-verzetsstrijders bestond.'

Het boek is te bestellen via gerard-vanloenen@outlook.com.

'Vader sprak nooit over de oorlog', aldus zoon Gerard. 'Ik dook in zijn oorlogsgeschiedenis.'

"JN EN OM VEENENDAAL" - 3 NOV. '21